

Trondheim kommune

Enhet for voksenopplæring
Avd.: Logopedisk senter

Om særskilt tilrettelegging av muntlig prøving/eksamen for elever/studenter med stamming og/eller løpsk tale

En elev/student med stamming og/eller løpsk tale har mulighet for særskilt tilrettelegging av muntlig eksamen hvis det er behov for det. Tilrettelegging av eksamenssituasjonen må ta sikte på å finne en form for tilpasning som gjør at eleven/studenten får vist kunnskapene sine.¹

Rettigheter for elever i grunnskole og videregående skole

Det er rektor som avgjør om en elev får tilrettelagt muntlige prøver eller eksamener. Søknad bør sendes i god tid før eksamen.

Hjemmel:

- LOV 2008 – 06 – 20-42 (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet) Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven).
§ 12. *Plikt til individuell tilrettelegging*, 2. L og 6.L
- Forskrift til opplæringsloven 2009:
§ 3-32. *Særskilt tilrettelegging av eksamen og § 3-31 Hjelpemiddel til eksamen.*

Rettigheter for studenter i høgskole og universitet

Det kan også gjøres unntak med særskilt tilrettelegging av muntlig eksamen ved høgskole og universitet. Det er styret for utdanningsinstitusjonen som avgjør dette etter søknad fra studenten.

Hjemmel:

- LOV 2008 – 06 – 20-42 (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet): Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven),
§ 12. *Plikt til individuell tilrettelegging*
- LOV 2005-04-01 nr 15: Lov om universiteter og høyskoler (universitets - og høyskoleloven),
§ 3-9. Eksamen og sensur
- Hvert enkelt universitet og høgskole har egne forskrifter

Ulike former for tilrettelegging

- Utvidet tid
- Muntlig prøving i kombinasjon med skriftlig

¹ Eleven kan også søke om særskilt tilrettelegging ved annen muntlig prøving som går inn i evaluering av eleven, ikke bare muntlig eksamen

- Presentasjon med bruk av audiovisuelt utstyr i de tilfeller tema/oppgave blir gitt på forhånd
- Praktisk medhjelper, for eksempel logoped

Bistand fra logoped i forbindelse med søknad om særskilt tilrettelegging

- Logoped bør orientere elev/student om rettigheter
- Logoped kan skrive en tilråding/uttalelse med følgende innhold:
 - Orientering om taleflytvansken
 - Orientering om rettigheter og forslag til tilrettelegging tilpasset den aktuelle elev/student

Utarbeidet av Alfild Ingebrigtsen i samarbeid med Nasjonalt taleflyttnettverk, april 2012

Vedlegg 1

Lover og forskrifter for elever i grunnskole og videregående skole:

- **LOV 2008 – 06 – 20-42 (Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet) Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven).**
 - § 12. **Plikt til individuell tilrettelegging**
2L Skole- og utdanningsinstitusjon skal foreta rimelig individuell tilrettelegging av lærested og undervisning for å sikre at elever og studenter med nedsatt funksjonsevne får likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter.
 - 6L Brudd på plikten til individuell tilrettelegging etter første til femte ledd regnes som diskriminering.
- **Forskrift til opplæringsloven 2009 :**
 - § 3-32. **Særskilt tilrettelegging av eksamen**
Elever og privatister med behov for særskilt tilrettelegging skal kunne få lagt forholda til rette slik at de kan få vist kompetansen sin ut frå kompetansemåla i fag i læreplanverket. Tiltakene må være tilpasset behovene til eleven og privatisten så langt råd er.
Tiltakene må ikke føre til at eleven eller privatisten får fordeler framfor andre som ikke får tilrettelegging ved eksamen. Tilrettelegginga må heller ikke være så omfattende at eleven eller privatisten ikke blir prøvd i kompetansemåla i fag i læreplanverket. Der det i kompetansemåla er krevd skriftlige, muntlige eller praktiske ferdigheter, er det ikke anledning til å legge til rette eksamen slik at disse ferdighetene ikke blir prøvd, når slik prøving er fastsatt i eksamensforma for faget.
Rektor avgjør etter søknad hvilke ordninger som skal benyttes for elever. Avgjørelsen til rektor er et enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen. Rektor kan kreve uttale fra en sakkyndig instans. Særskilt tilrettelegging av eksamen krev ikke vedtak om spesialundervisning.
Privatister må legge fram en sakkyndig uttalelse. Fylkeskommunen avgjør hva slags ordninger for tilrettelegging som skal nyttas. Avgjørelsen til fylkeskommunen er et enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen.
 - § 3-31 **Hjelpemiddel til eksamen.**
Eksamen kan organiseres med eller uten hjelpemiddel. Utdanningsdirektoratet fastsetter hvilket hjelpemiddel som er tillatt i hvert fag ved sentralt gitt eksamen.
Ved lokalt gitt eksamen bestemmer skoleeier hvilket hjelpemiddel som skal tillates. De tillatte hjelpemidlene må ikke svekke grunnlaget for å vurdere kompetansen til deltakeren eller privatisten.

Lover og forskrifter for studenter i høgskole og universitet

- **LOV 2008-06-20-42 (Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementet): Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven), § 12. Plikt til individuell tilrettelegging (se ovenfor)**

- **LOV 2005-04-01 nr 15: Lov om universiteter og høyskoler (universitets - og høyskoleloven), § 3-9.**

- **Eksamen og sensur**

- (1) Universiteter og høyskoler skal sørge for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene
 - (3) Den muntlige del av eksamener og prøver skal være offentlig med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamenen eller prøven tilsier noe annet. Styret kan gjøre unntak fra regelen om offentlig i det enkelte tilfelle etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat, når tungtveiende hensyn taler for det.
- **Hvert enkelt universitet og høyskole har egne forskrifter**